

RAKENTAMATTOMUUS RAKENTAMISTA TÄRKEÄMPÄÄ

Professori Eero Paloheimo sai sähköpostin Tuusulan kunnan valtuutettuna Maankäyttö-lehden maapoliittisesta teemanumerosta, siitä seuraava kirje toimitukselle:

Olet lähestynyt mm. minua kirjeellä, jossa asetat kunnalliset päättäjät ja asian tuntijat vastakkain, mitä maapoliittisiin ratkaisuihin tulee. Esitän tämän johdosta kysymyksen, jonka voit julkaista myös lehdessäsi.

Miten maankäytön asiantuntijat ovat ratkaisseet tulevia sukupolvia koskettavan, keskeisen kysymyksen alueista, joita ei koskaan rakenneta? Millä taataan, että riittävän laajoja, ehdottomasti rakentamattomia ja muuhunkin hyötykäyttöön, kuten talousmetsiksi tai maanviljelykseen tarkoitettuja alueita on rakennettujen alueiden välittömässä läheisyydessä paljon tai vähintään riittävästi myös sadan vuoden tai kahdensadan vuoden kuluttua?

Ellei maankäytön asiantuntijoilla ole hyvää vastausta tähän kysymykseen, heidän ei pitäisi kutsua itseään asiantuntijoiksi. Silloin he ovat vain joidenkin, vähemmän mietittyjen trendien teknisiä toteuttajia. Kaikilla aloilla olisi syytä ensin paneutua perusasioihin, vasta sitten detaljeihin. Rakennettavien ja rakentamatta jätettävän alueen rajanveto on tällainen perusasia.

Minulla ei ole ollut mahdollisuutta suoraan lukea mainitsemiesi asiantuntijoiden kirjoituksia. Jos niistä löytyy vastaus em. kysymykseen, hankin mielelläni lehden paperiversion luettavakseni.

**Parhain terveisin,
Eero Paloheimo
professori**

TAKSAMIEHEN PERINTÖ

Vesa Walamies kertoo *Maankäyttö*-lehden numerossa 4/2005 otsikolla ”Toimitusten yksityistämisestä huonoja kokemuksia” eräältä taksainsinööriä saamastaan perinnöstä. Vuosina 1953–1970 vireille tulleille toimituksille ei ollut vuoteen 1980 mennessä tehty juuri mitään. Tuttu tarina kahvipöytäkeskusteluista. Ei siitä nytkään kannattaisi välittää, ellei sitä olisi tuotu lehden palstoille. Kai siihen nyt on jonkun vastattava, ennen kuin viimeinenkin taksamies on mennyt maan rakoon. – Aluksi on syytä sanoa, että minä en ihmettele ollenkaan, ettei taksamies ehtinyt tehdä v. 1970 vireille tulleita toimituksia kevääseen 1972 mennessä. Ihmetellä voi sen sijaan sitä, ettei kuukausipalkkatoimisto koskenut edes niihin vanhimpiinkaan kahdeksaan vuoteen.

Mutta asiaan. Viimeinen, vuoteen 1972 asti voimassa ollut ns. taksa-asetus annettiin 1950-luvun alkupuolella. Se perustui tuolloin käytössä olleeseen teknologiaan, tai oikeastaan vieläkin vanhempaan. Niinpä jo muutaman vuoden kuluttua huomattiin, että taksa oli vanhentunut jo syntyessään. Se ei kannustanut uusien työmenetelmien käyttöön ottoon, apulaisen palkkaamiseen, modernin kaluston hankkimiseen. Ei edes mahdollistanut, jos aikoi leivässä pysyä. Tulevaisuus oli epävarmaa. Organisaationmuutoksesta puhuttiin, mutta valmista ei tullut. Oltiin kuin pätkätyöläisiä.

Taksamiesten jatkuvista vaatimuksista huolimatta taksa-asetusta ei uudistettu. Jokavuotisissa virkaehtosopimusneuvotteluissa, joissa minäkin olin jonkin kerran mukana, keskusteltiin vain monimutkaisen taksan prosenttikorotuksista. **A.R.R. Aspelund** Hämeestä oli neuvotteluissa keskeinen henkilö. Hän taisi olla koko porukasta ainoa, joka hallitsi taksan salat. Hän löi pöytään sellaiset laskelmat, ettei VVM:n **Virmalainenkaan** voinut panna paremmaksi.

Yksi suurimpia vääristymiä taksassa olivat ehkä työajan mukaan velottavat työt. Tuntipalkkahan määräytyi alhaisen valtion palkkaluokan mukaan. Mm. tiettoimitukset olivat niitä tuntipalkkatöitä. Niiden tekemiseen olisi tarvittu mm. nykyaikainen kalusto ja joukko apulaisia,

joita taksamiehillä ei ollut epävarmassa tilanteessa mahdollisuutta hankkia, kuten edellä todettiin. Pienistä lohkomisista tienasi kohtuullisesti siellä, missä niitä oli – jos teki töitä yksin ja muodosti vain yhden tilan kerrallaan. Seuraavat vaimitän piti tehdä puoli-ilmaiseksi. Parhaan tuntipalkan taisi saada virkatodistuksen tilaamisesta tai asiakirjan kopioinnista.

Mitä sitten näihin ”perintöihin” tulee, niin ei niitä kaikilta jäänyt. Minä sain auskultoinnin päätteeksi päämieheltäni perinnöksi piirin, mutta en yhtään toimistusta. Kuukauden jouduin odottelemaan, mutta sitten töitä kyllä riitti. Itse en päässyt ihan samaan luovuttaessani vähän isomman piirin viiden vuoden päästä keskitalvella.

Taksan vääristymät ja jälkeensä jääneisyys ”korjattiin” kerralla v. 1972 kiinteään kuukausipalkkaan siirryttäessä. Silloin mm. asianosaisilta perittävä lohkomismaksu, joka oli muodostanut keskeisen osan taksamiehen ansioista, korotettiin melkein kertaheitolla moninkertaiseksi.

Tällä kirjoituksellani en halua ottaa kantaa toimitusten yksityistämiseen. Totean kuitenkin, että jonkinlaista pyrkimystä ”yksityisyrittäjyyteen”, ohi määrärausten, olen ollut havaitsevinani. Ehkä yksityistämässä nähdään sittenkin jotakin itua.

**Jyväskylässä 30.12.2005
Monessa mukana ollut entinen
taksamies
Martti Ruotoistenmäki
martti.ruotoistenmaki@
kanetti.fi**